

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس

از دیاد زیتون با پیوند بر روی پایه ی رقم کازرونی

مهندس صدیقه یزدانی و مهندس محمدرضا تسلیم پور

این نشریه در تاریخ ۹۴/۴/۸ به شماره ۴۷۳۲۶ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

نمود. مطالعه ی سازگاری رقم دوستی نتایج متوسطی داشت که با این مطالعه نمی توان توصیه ی قطعی برای پیوند بر روی پایه ی کازرونی نمود. براساس نتایج این پژوهش می توان تکثیر رقم های تخم کبکی و کنسروالیا را بر روی پایه ی کازرونی توصیه نمود ضمن اینکه مطالعات تکمیلی بررسی های سازگاری منطقه ای و اقلیمی نیز در این مورد پیش نهاد می شود.

شکل ۳- روند رشد شاخه ی پیوندی

پیش نهاد می شود رقم های پیوندی سازگار به دست آمده از این مطالعه در مناطق مورد توصیه و یا در غالب باغ های کلکسیون زیر نظر پژوهش - گران مربوطه کشت بشود تا مبنای مطالعات عمل - کردی و بررسی کیفی محصول در سال های آینده شوند.

منظم، تحمل شرایط نامساعد محیطی مانند خشکی، سرما و گرما و و هم چنین بیماری ها و آفات، می تواند پایه ای مناسب برای رقم های بیان شده، باشد (شکل های ۱ و ۲ و ۳). استفاده از ویژگی های مطلوب پایه و تاثیرات مفید پایه بر پیوندک از جمله سریع ترین راه ها برای حل مشکل یک رقم سخت ریشه زاست. اولین گام مطالعاتی برای ترویج یک پایه، بررسی سازگاری پیوندک های مورد نظر

شکل ۲- پای های کازرونی آماده پیوند

بر روی آن می باشد. مطالعات نشان می دهد که دو رقم تخم کبکی و کنسروالیا بر روی پایه ی کازرونی سازگار می باشد ولی رقم آمیگدالولیا بر روی این پایه ناسازگار بوده و نمی توان مشکل تکثیری و سخت ریشه زایی این رقم را با پایه ی کازرونی رفع نمود. بنابراین اگر چنان چه این رقم مورد تقاضا باشد باید برای تکثیر آن از پایه های سازگار

زیتون (*Olea europaea L.*) درختی همیشه‌سبز می‌باشد. این درخت به دلیل مقاومت به کم‌آبی و سازگاری با خاک‌های کم‌بازده و فقیر و تولید محصول باارزش و کم هزینه از نظر اقتصادی بسیار بااهمیت بوده و به "محصول ثروتمند خاک‌های فقیر" مشهور است. پس از به اجرا درآمدن طرح اصلاح و گسترش باغ‌های زیتون در سال ۱۳۷۲ سطح زیر کاشت زیتون در یک دوره‌ی زمانی کوتاه در کشور افزایش یافت. اغلب باغ‌های زیتون در استان فارس بدون مطالعات سازگاری احداث شدند و سطحی معادل دو سوم از باغ‌های زیتون استان با مشکل‌های

بسیاری مانند کم‌باردهی، اختلال در رشد، کاهش کیفیت میوه روبه‌رو شده و باغ‌داران آسیب‌های بسیاری متحمل شدند. با تاسیس ایستگاه تحقیقات زیتون فارس واقع در شهرستان کازرون در سال ۱۳۷۵، مطالعات در زمینه‌ی مشکلات زیتون‌کاری در فارس با جدیت و به‌طور منسجمی دنبال شد. در طی یک دهه اخیر سازگاری رقم‌های مختلف در این ایستگاه مورد مطالعه قرار گرفت، که حاصل آن معرفی هشت رقم امیدبخش

سازگار با شرایط آب و هوایی استان فارس به نام‌های کنسروالیا، آمیگدالولیا، دهقان، تخم کبکی، دوستی، شیراز، زرد و دکل بود. معرفی این رقم‌ها نقطه‌ی عطفی در گسترش باغ‌های زیتون استان خواهد بود به طوری که تنها تکثیر این هشت رقم در دستور کار تولید نهال در نهالستان‌های بخش خصوصی استان فارس قرار گرفته است. بررسی‌ها نشان داده است که درصد موفقیت ریشه‌دار شدن قلمه‌های چهار رقم

شکل ۱- درخت، میوه، برگ و هسته زیتون رقم کازرونی کنسروالیا، آمیگدالولیا، تخم کبکی و دوستی بسیار پایین‌تر از آستانه‌ی اقتصادی بوده به‌طوری‌که راندمان تکثیر آن‌ها با سیستم مه‌افشان

بیش از ده درصد نخواهد بود. به عبارت دیگر، از هر ۱۰۰ قلمه تنها ۱۰ قلمه ریشه‌دار و به نهال تبدیل می‌شود و این امر سبب شده که قیمت نهال این رقم‌ها به دلیل درصد موفقیت تکثیری پایین، گاهی تا چهار برابر قیمت نهال رقم‌های سهل‌ریشه‌زا عرضه شود. در نتیجه این رقم‌های بسیار ارزش‌مند با محدودیت و به سختی در دسترس کشاورزان و باغ‌داران قرار گرفته و در نهایت نیز استان از مزایای چنین رقم‌های باارزشی بهره لازم را نخواهد برد. لازم است با یافتن راه‌کارهای مناسب در مورد افزایش راندمان تکثیر این رقم‌ها تا رسیدن به آستانه‌ی

اقتصادی چاره‌ای اندیشید. یکی از راه‌های حل مشکل این رقم‌های امیدبخش پیوند بر روی پایه‌های رویشی سهل‌ریشه‌زا خواهد بود. مطالعات نشان داده است که زیتون رقم کازرونی به عنوان یک ژنوتیپ بومی، از یک طرف به خاطر سازگاری کامل با اقلیم فارس و از سوی دیگر به علت سهل‌ریشه‌زایی و درصد بالای موفقیت در ریشه‌دار شدن قلمه‌ها، دارا بودن سیستم قوی ریشه، زودباردهی، باردهی